

Nr. 40.

Pest'a Vineri 14 26 noemvre 1869.

Anulu VII.

Foi'a acăst'a ese totu a opt'a dî — dar
prenumeratiunile se primescu în tōte dilele.

Pretiul pentru Austria pe anu 6 fl. v. a. pe $\frac{1}{2}$ de anu
3 fl. pe trei lune 1 fl. 50. cr.; pentru alte tieri: pe anu
7 fl. 20 cr. pe $\frac{1}{2}$ de anu 3 fl. 60 cr. pe trei lune 1 fl. 80 cr.

Tōte siedintile și banii de prenumeratiune
sunt de a trimite la Redacție:
Strat'a lui Leopoldu Nr. 33.

Totu tacu si facu.

Devis'a politica de adi e: „Sê taci si se faci!“
Uita-ti-ve numai in Austro-Magiari'a, cum
mergu tōte ca pe atia. Totu tacu si facu.

Magiarii cu nemtii tacu si se silescu a ne face
Magiari, — ér noi tacemu — si ne facemu atari.

Deputatii nostri dietali inca incepu a merge
pe ast'a cale. Tacu si facu. (Numai resultatul nu
l'amu potutu observá inca.)

Ei tacu, pentru că sunt ocupati cu siedintiele
multe ale clubului națiunalu.

Déca li va ajutá si Domnedieu, de acuma in
trei-spre-diece ani dora voru tiené-un'a.

Cum sê nu! Eu tacu si facu! Politica mo-
derna.

Séu du-te in tiér'a mamaligariloru, adeca par-
donu in tiér'a tocanariloru; si ce vei aflá?

Politic'a: tacu, facu!

Ei adeca, tacu unde aru trebuí sê vorbésca si
facu unde n'ar trebuí sê faca.

Eu nu poteam pricepe ce e caus'a inaintării
loru, incătu si magiarii i laudau si se mirau de dinsii;
ei adeca — tacu si facu. Da! da!

Ve mai spunu, că si bravii romani din comita-
tulu Uniadorei numai prin tacere voru fi fericiti si
voru fini de edificatu biseric'a romanésca; ei inca
tacu — si facu o nimica mare.

D'apoi parintele Moisilu si Gig'a?! Câtă batjo-
cura mai suferira — inse tacerea loru a avutu —
— resultat. Asié-i politic'a de adi.

Dar sê nu ganditi, că eu sum mai nimernicu
decătu cei insirati. Nu, nici de cum. Eu inca am ta-
cutu si acumă facu.

Ce?

Dusu m'am in tōta imperati'a ungarului si a
némtiului, tacēndu si facēndu. Si am vediut multe
miciuni si am invetiatu multe mestesiguri. Fost'am
pe la tōte cancelariele ministerielor, si am vediutu
inca si romani pre acolo. Dómne seracii cum mai
lucrau ca trei altii. — Unu blasphematu de cancelai-
dineru mi-areta nesce acte oficiale din cottulu Une-
dórei. Am compatimitu pre bietii Uniadoreni. —
Totu cuventulu — si siese siepte erori ortografice si
limbistice. — Totu acolo am vediutu si resultatele
politicei: tacu-facu.

De aice mi-a luatua calea si nu m'am opritua
pana la Lugosiu si prin alte orasie locuite de romani.
— Pe aice am vediutu si am observat cu lucra ro-
manii pentru inaintarea si cultivarea poporului ro-
manu, — cum contribuescu care de care pentru sco-
puri națiunale — tacēndu si facēndu.

Amblat'amu apoi prin totu Ardélulu si m'am
abatutu si pre la romanii din Satu-mare. Pretutin-
dene am vediutu naintare, progresu națiunalu si in-
sufletire pentru bunu si frumosu.

In asta caletoria am invetiatu ceva ne mai sciutu
pana aci. Adeca:

In fiacare satu, ba la fia-care familia am ve-
diutu carti si diuarie romane. Ah! Literatur'a nōstra
romana trebuie sê faca pasi gigantici! Pentru aceea
mi-am propusu sê me facu diurnalista séu scriotoriu,
că Romanii nostrii sciu respectă ostenelelo celoru cari
asuda la cultivarea literaturei. Romanii diu'a nōptea
citescu si se cultivéza.

Da, ei lucra — tacēndu si facu multe, multe!
Mai dica cine-va, că romanii nu sunt politici.
Le voi respunde: Ei tacu si facu!

Scrisorile lui Pacala către Tandala.

Frate de cruce!

Cetindu tu prin foi, că guverbului lui Pista a tramsu de emisariu pe Pruncul Banatului în România, éra pe Giga bâtsi în Ardealu, de siguru vei fi cugetat, că pe mine inca m'a tramsu în acea calitate în Bucovină, — fiindu că, precum dice latinul „tres faciunt collegium”, — și acésta e caușa, că nu ti-am scrisu de multu nimică.

De vei fi cugetat astfelu despre mine, te inseli, frate, — că-ci eu nu-su tramsu ca emisariu; nici la Suezu nu m'am dusu, ci m'am asiediatu în Micalac'a.

Scii tu, unde e Micalac'a? Apoi cum pustia să nu scii? Că-ci Micalac'a e satu vestit, ba ce e mai multu, unu poetu a facutu si poesia despre laptele celu bunu din Micalac'a, si-a disu:

Micalaca, lapte dulce,
Cum lu-mulge, 'n tîrgu lu-duce,
Dara pruncii ce-oru mancă?
Da pe draculu si ma-sa.

Dar Micalac'a e satu vestit si pentru aceea, că e aprope de Aradu, si-apoi Aradulu e vestit de faimosă partidă națională, că-ci acésta faimosă partidă națională, cindu a venit in 1867 comite suprem magiaru in Aradu a tramsu pe unu organu alu seu de a felicitatu pe acelu comite magiaru in numele Romanilor din Aradu, — totu acésta faimosă partidă națională a pactat cu magiarii in an. 1867 astu-fel, că afara de unu barbatu cu barbamare numai vre-o 7—8 alti Romani au capetatu posturi de jurati comitatensi in acelu comitat romanesco; — totu acésta faimosă partidă națională la inceputul anului curint la alegarea deputatilor a pactat cu magiarii astfelu, că a asiguratu alegerea a trei conducatori ai partidei, dintre cari unul e marele mucenicu — vreu să dñe calugaru Mironu, — carele prin program'a sa tramsa alegatorilor din Chisineu si-a castigatu nume nemitoriu, — dar totu-odata faimosă partidă națională a predat magiarilor unu cercu curat romanescu. Si asié nu e mirare, că acésta faimosă partidă națională se bate cu pumnul in peptu, si provoca pe Romanii, ca să arete, că cine, cindu si unde au facutu Romanii atât'a progresu ca dinsii?

De dragul si iubirea acestei faimosă partide naționale dara eu me asiedai la Micalac'a, unde me ocupu cu prinderea musceloru, ce au remas orfane de asta-véra. Eram chiar in occupatiunea susu atinsa, cindu gazd'a mea intrandu-mi in chilia, me rogă să am bunetate a duce laptele la vladic'a din Aradu, fiindu că dinsulu e cam bolnavu, că-ci scii in tota dimineti'a duce lapte de dejunu la episcopulu Aradului.

Eu primii acésta functiune cu placere mare, că barem o să vedu acolo calugari, cari Domne multu mi-placu. Plecai dara cu óla plina de lapte, — si dupa pucintica lunga intrebare aflai curtea episcopală. Intrandu acolo cu mare smerenia, cu fric'a lui Dumnedieu, ou credintia si eu dragoste deschisoi o usia, unde acceptam să vediu iubitii mei calugari; dar spre mare mirare a mea, vediui o femeia frumo-

sica. Iute inchisei dara usi'a, fara să me fia observat femeia, si o tulsi in altu edificiu pe trepte in susu. Acuma fusei mai intieleptu, că ci apropiandu-me de o usia, inainte de a o deschide, ascultai să audu, că óre glasu calugarescu se aude de acolo, să femeiescu, să chiar angerescu? Si éta ce audii!

Adeca o voce barbatescă disse: „Oh iubite, oh édes Jani! Dar scii fiule, că nu de multu iubitul nostru ministru de cultu bar. Eötvös a fostu la mine, si m'a rogatu si a pretinsu, că ori si cu ce pretiu dragul nostru calugaru Mironu să fia realesu de deputatu in Chisineu, — si apoi tu, édes Jani, bine scii, că trebuie să imprimiu poruncă ministrului, care si de scólele nostra multu se gandesce, că in tóte ni baga limb'a magiara, numai pentru cultur'a poporului; si afara de aceea invetiatorilor inca li tramite o fóia gratis, ce e dreptu acésta fóia e scrisa intr'unu stilu si cu o ortograffia, incátu nime nu o pricepe, dar totu un'a, de giaba si asié e buna — de a atitá foculu cu ea. Dara de alta parte vedu, că bietulu calugaru Mironu fiindu numitu de primu inspectoru scolariu cu léfa de 3800 fl., nu pote remané si profesorul la teología, de si teologii diu'a nótpea plangu de gelea lui, si asié unu bietu calugaru cum va poté trai numai cu 3800 fl. pe anu? Fia-ti mila dar de elu si de ele, si fă ce vei face, ca să fia realesu de deputatu la Chisineu!“

La ce o alta voce barbatescă respunse: „Mari'a Ta, eu din partea mea lu-voiescu cu tota anim'a, si satulu intregu lu-voiesce: numai ómenii-su ai dracului, că ómenii nu-lu vreu odata cu capulu; fiindu că la prim'a alegere intieleptul calugaru la provocarea alegatorilor s'a declaratu, că se tiene de partid'a stanga, dar mergendu la Pest'a si-a calugarit cuventul, — si asié acuma pe Chisineni nu-i poti aduce odata cu capulu, ca să aléga de deputatu unu — calugaru.“

Ceealalta voce disse érasi: „E bine fiule, édes Jani, déca nu se pote nici decum, ca să reiesă bietulu calugaru, cauta dora s'ar pote alege iubitul nostru Füstis János.“

Mari'a ta, respunse probabilmente édes Jani, pe langa tóte că Füstös János e füstös, totusi să-mi credi, că la Chisineu nici dinsulu nu va poté face nici o léca de fum.

Apoi in fine, o édes Jani, ori cum va fi, dar te ingrigesc, ca barem să se aléga unu deputatu din partid'a guvernului, de va fi chiar si jidanu, si nici decum să nu reiesă stangaciul Stanescu.

Apoi, Mari'a ta, de asta stau bunu, că pana cindu me voru chiamá pe mine Jani, in Chisineu nu se va alege Stanescu, nici altulu cu asemenea principie.

Apoi bine, édes Jani, asié să fia, acuma poti dute-te!

Si cu acésta se deschise usi'a, si me pomensti că stau inaintea a doi ómeni, — unu preotu cu reverenda de metasa si cu gaietane rosse, si unu civilu in vestimente unguresci,

Preotulu, său vladic'a, său ce a fostu me intrebă, că ce cautu, si ce-mi trebuie, la ce eu respunsei:

— Dar Mari'a vóstra, éta câ am adusu calugarulu din lapte pentru Micalac'a.

— Ce ai adusu?

— D'apoi Micalac'a din lapte pentru calugaru.

— *Dute-te* pecatelor cu toti calugarii, mi-dise: la ce eu mi-luai óla cu laptele in mana, si me intorsei iute, ca sê scapu.

Dar chiar candu me intorsei sê plecu, unu pe-catosu de calugaru cu barba si brâu rosiv bui spre mine, si vră sê sarute man'a vladicului, séu ce a fostu, — si asié ne loviram unulu de altulu, incătu camilaf'a calugarului pică pe capulu meu, si de acolo pe vétra, — éra óla mea cu lapte se lovi de capulu calugarului, si spargéndu-se — laptele apucă a curge pe cap'a, barb'a si vestimentele calugariului. Acest'a venindu in confusione mi-feri apoi din cale, si mi-dise: „Pardonu!“ — la ce eu i responsei: *Pasirtu la draculu!* — si cu acésta o luai la fuga, si nici nu me uitai indereptu, pana ce ajunsei a casa la Micalac'a, de unde ti-seriu acésta jalnica istoriora, mirandu-me, câ cum nu m'a priceputu vladic'a, séu preotulu, séu ce a fostu, candu i-am spusu si de doue ori, câ am adusu lapte din Micalac'a pentru dejunu.

Si pana la intelnire, fii sanetosu, si de poti, fii si veselu si voiosu, dar eu remanu alu teu

frate de cruce Pacala.

0 redactiune minunata.

Intr'unulu din numerii trecuti ai Gurei Satului scrisei, câ protojudele romanu din Lugosiu nu e capabil sê faca o constructiune romanésca, si dreptu dovéda reprodusei unu concursu alu dinsului, publicatu in diuariul nemtiesc „Krasscer Ztg.“

E bine, acuma primisi o scrisore subsemnata: „Redactiunea a Gazetei-Carasiului“ in care mi se impartesiesce, câ assertiunea corespondintelui meu a fostu „eu totulu nefundata.“

Se pote, câ epistol'a asta e apocrifa, pentru cã nu e subsemnata nici de redactorulu respunditoriu, nici nu vedu pe ea sigilulu redactiunii, — asiu poté dara s'o trecu cu vederea.

Inse nu voiu face ast'a. Eu credu, câ epistol'a ast'a a esită chiar din buroulu numitei redactiuni nemtiesci, pentru cã e scrisa destulu de reu romanesce. Deci voiu implini dorint'a acelei redactiuni, publicandu urmatór'i a:

„Rectificare.

„Manuscriptulu escrierii de Concursu pentru ocuparea postului de cassieriu la Orasiulu Lugosiu, e eu totulu correctu descrisul si compusu numai in privintia erorei de tipariu sa' esprima', cumca' acea înscintiare din sminta fara' de a fi fostu mai noînt corrésa' — sau tiparitu. Lugosiu în 14-la Novembrie 869 Redactiunea a Gazetei Carasiului.“

E bine, redactiunea „a“ Gazetei Carasiului pote sê afirme, câ concursulu acel'a a fostu bine „descrisu“, — dar nu pote sê dica cumca a fostu bine „compusu“, pentru cã cinstit'a redactiune atât'a idea are despre limb'a romana ca orbulu despre colóre.

Dar ciudata redactiune mai e si ast'a! Nu se sfiesce a spune, cã concursulu s'a publicatu fara nici o corectura! Dar, domnilor nemti, sê nu ve mai puna pecatole a batjocorí limb'a nostra națiunala! Déca ve placu paralele, postim a face si — corecture!

TANDA si MANDA.

T. Óre ce va sê fia, cã ministrul Festetics de unu timpu incóce in tóte dilele vine la dieta?

M. Precum am auditu, are de cugetu sê depuna pe més'a casei unu proiectu de lege de mare importanta, adeca pentru decorarea celor ce au barbe si mustetie frumose.

T. Apoi de acésta lege din ai nostri pucini voru avé folosu.

M. Pucini pe draculu! D'apoi Giga bátsi, Io-sifu Popu, Sigismundu Popoviciu, si WWWlad, n'au acestia barbe si mustetie frumose? — si asié acestia dupa votarea acestei legi de siguru se voru decorá.

T. Óre aceste decoratiuni, pe peptu séu unde se voru pune?

M. Fara indoilea pe vîrfulu mustetielor si a barbelor.

T. Apoi vedi, totusi sunt unii carii cauta nodu in papura, si au cutediare a negá, cã mergemu inainte cu pasi gigantici in reforme pentru fericirea tierii si a poporului.

T. D'apoi ce se mai aude?

M. Mari'a Sa Carolu, Domnulu Romanilor, a fostu la Pest'a.

T. Si ce a facutu acolo?

M. A primitu in audiintia si pe căti-va deputati romani de la dieta.

T. Sciu cã i-a placutu de dinsii.

M. Nu e mirare, cã-ci toti au fostu frumosu imbracati.

T. Cum?

M. In uniforma.

T. In ce uniforma?

M. In o uniforma noua. Unulu era in haine unguresci, altulu in rocu si alu treile in fracu.

T. Apoi pentru ce s'a presintatui ei in uniforme de acést'a?

M. Ca sê fia reprezentate tóte partidele.

Post'a Gurei Satului.

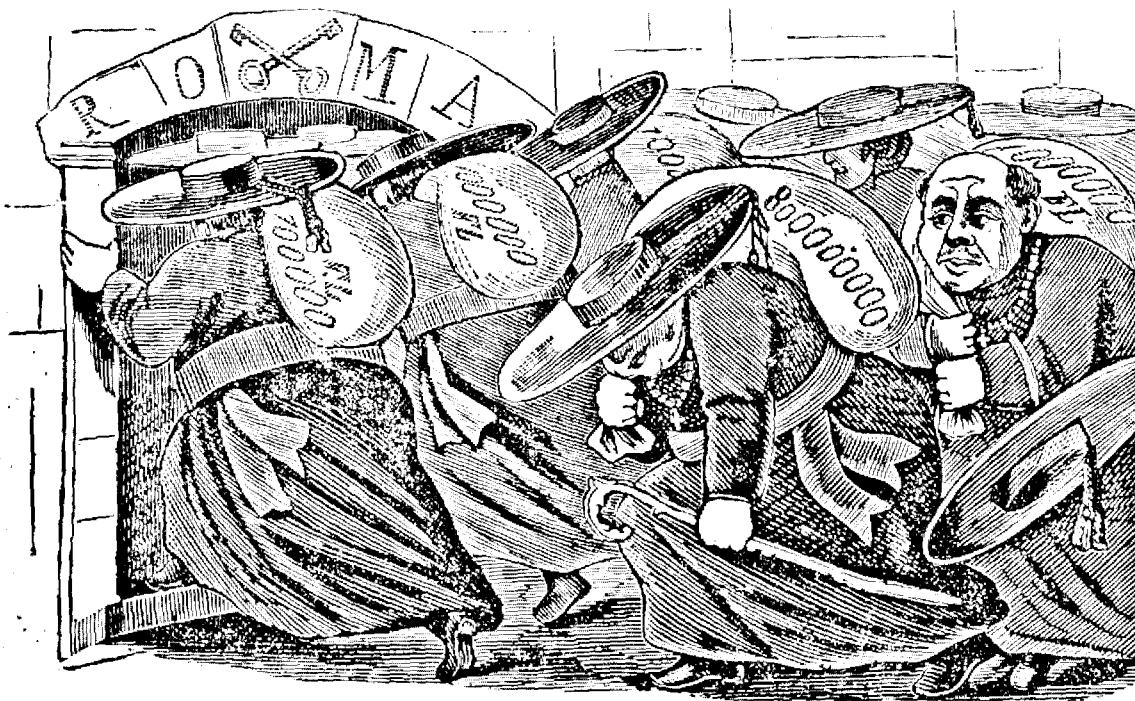
Ce folosu? Eu inca te intrebui, cã ce folosu e, a nu studia, si apoi a incomodá pre altui cu astu-felu [de versuri] reale?

Duce-m'ou si n'ou veni. Dómne cătu m'asiu bucurá. Du-te si nu mai scria poesií, si vei vedé, cã ti-va merge mai bine.

Fotografi'a am primit'o. Frumosa copila!! Pagubajă nu scia de — amorulu dtale.

Parintii ultramontani.

Studiu de economia națională.

Cum se duc la conciliu.

Si cum se voru rentorce de acolo !

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoru: Iosif Vulcanu.

Cu tiparul lui Alexandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru Nr. 9.